

Algemene beschouwingen

Voorzitter, leden van de Raad, kijkers en luisteraars thuis en aanwezigen op de publieke tribune,

“De jeugd heeft de toekomst”, hoe vaak wordt dit gezegde wel niet gebruikt.

Maar hoe ziet die toekomst er dan straks uit?

Als een van die jongeren maak ik me grote zorgen over onze toekomst.

Niet alleen de onrust aan de randen van Europa, de effecten daarvan in Nederland en de groeiende polarisatie baren mij, cq de PvdA, grote zorgen, maar ook

- Kunnen wij straks nog een betaalbare woning vinden?
- Kunnen wij straks nog wel de zorg krijgen die wij nodig hebben?
- Kijken we straks nog naar elkaar om of wordt het ieder voor zich?
- Hoe gaat het straks als we niets aan het klimaat doen?
- Zijn de energiekosten, boodschappen en dergelijke nog wel betaalbaar voor de gewone Nederlander?
- Wordt de polarisatie nog erger of komen we toch weer nader tot elkaar?

Vrijheid van meningsuiting is een groot en belangrijk goed. Dat neemt echter niet weg dat we wél moeten nadenken over de manier waarop we onze mening uiten en hoe we iemand met een andere mening behandelen. Zolang we respectvol met elkaar omgaan en met elkaar in gesprek blijven, komen we uiteindelijk weer nader tot elkaar. En juist dit is nodig om die polarisatie tegen te gaan, elkaar de hand reiken en elkaar proberen te begrijpen.

Naast al deze zorgen over de toekomst, zie ik ook lichtpuntjes. Neem alleen al de jongeren die de afgelopen jaren een jongerenlintje hebben mogen ontvangen. Zij laten zien dat met een kleine bijdrage of helpende hand al een verschil gemaakt kan worden. Dit is voor ons dan ook het schoolvoorbeeld van naar elkaar omkijken en sociale cohesie.

Sociale cohesie

In het kader van sociale cohesie zijn de vele vrijwilligers en het rijke verenigingsleven in onze gemeente zeer belangrijk. Daarnaast kunnen ook de DOP's en Kom èns een belangrijke rol hierin spelen. Elke kern in onze gemeente is uniek en heeft eigen aandachtspunten, maar wij

missen soms de samenwerking over de kernen heen. De aandacht voor de eigen kern is heel begrijpelijk en belangrijk, maar hoeft kernoverstijgende samenwerking niet uit te sluiten. Dit kan al in iets heel kleins zitten, door bijvoorbeeld activiteiten uit een andere kern bij de eigen achterban onder de aandacht te brengen, maar ook bijvoorbeeld door vrijwilligers en ervaringen uit te wisselen. Samen sta je sterker dan alleen!

Wat de PvdA betreft zijn de Kom èns activiteiten een succes en wij zouden graag zien dat deze behouden blijven. Wij hopen dan ook van harte dat Kom èns in de toekomst nog verder uitgroeit en vanuit een eigen uitvalsbasis vele mooie activiteiten op touw kan zetten en een fijne ontmoetingsplek voor jongeren kan creëren.

Wat betreft de stem van jongeren binnen het gemeentehuis, is de SJAR al 17 jaar een heel mooi orgaan en als voormalig voorzitter hoop ik dat daar nog vele jaren bij mogen komen.

Ook voor ouderen zijn ontmoetingspunten en -momenten van belang. Door ervoor te zorgen dat zij elkaar kunnen blijven ontmoeten, gaan we eenzaamheid tegen en bevorderen we sociale contacten. De buurthuizen en ouderenverenigingen zoals o.a. de KBO spelen hier een belangrijke rol in. En niet alleen de contacten tussen ouderen onderling, ook contacten over alle leeftijdscategorieën heen zijn van groot belang om eenzaamheid tegen te gaan en om de sociale cohesie te bevorderen.

Bedrijfsvoering

De gemeente Stein staat niet alleen in het vraagstuk omtrent de krapte op de arbeidsmarkt. Werkgevers in heel Nederland zoeken naar creatieve en nieuwe manieren om personeel te werven en te houden. Ondanks alle inzet is het vaak een enorme uitdaging om de personele bezetting op orde te houden.

Gezien de grote uitdagingen die de gemeente al heeft en nog te wachten staan, maken wij ons vooralsnog grote zorgen over de eigen uitvoeringscapaciteit.

In dit kader zijn wij wel al blij om te lezen dat er specifiek aandacht is voor “Arbeidsmarktbeleid: binden en boeien van medewerkers” in de begroting.

Wij hopen van harte dat deze extra aandacht zijn vruchten afwerpt en ervoor zorgt dat de gemeente Stein genoeg menskracht heeft en houdt om haar ambities waar te maken.

Voorzitter, de keuze is gemaakt om voor nu de begrotingssystematiek voor de personele begroting niet aan te passen. Juist nu de begroting het toelaat, zouden wij willen oproepen om toch te kijken naar de mogelijkheden om hier naar toe te werken en dit toch te gaan doen. Door de personele begrotingssystematiek aan te passen en te gaan begroten op het max. van de functieschaal, krijg je een objectievere en stabielere begroting bij vergelijking van meerdere jaren. En dan ga ik snel door naar het volgende onderwerp voordat mijn beroepsdeformatie het overneemt.

Betaalbaar wonen

“Welkom in limburg, wat een geveul!

Hie lig mien hart tösje Maas, Ruhr en Geul.

Welkom in limburg mien vaderlandj,

Doe bes mien hoes ... oet lös, klei en zandj”

Dat zingen de Schintaler in een van hun liedjes. Dat brengt mij op betaalbare huisvesting. Een koop- of huurwoning vinden in onze gemeente is voor veel Steinse jongeren een bijna onhaalbare optie. Wil je in aanmerking komen voor een sociale huurwoning moet je al snel enkele jaren zijn ingeschreven en daarmee wachttijd opbouwen. Maar welke jongere is hier nu op 18-jarige leeftijd al mee bezig?

Daarnaast is het vinden van een koopwoning voor starters op de woningmarkt vandaag de dag als zoeken naar een speld in de hooiberg. Én komt er dan eens een betaalbare woning te koop, dan zijn er zoveel gegadigden waardoor de starter vaak achter het net vist. Dus blijf je als jongere noodgedwongen bij je ouders of in je studentenwoning wonen, terwijl je liever je vleugels spreidt en de volgende stappen in je volwassen leven zet.

Zelf heb ik het geluk gehad dat ik eerder dit jaar mijn eerste woning heb kunnen kopen. Dankzij het hameren van mijn ouders op *‘sparen, sparen zoveel je kan, want daar heb je later profijt van’*, een stukje starterslening en een portie geluk bij de keuze van de verkoper was dit voor mij na een lange zoektocht en veel teleurstellingen mogelijk. Helaas is dit niet voor alle jongeren mogelijk en hier ligt bij uitstek dan ook kansenongelijkheid op de loer. Of je behoort tot de gelukkigen die een koopwoning kunnen financieren of je hebt de pech en komt er niet tussen. Een fatsoenlijk dak boven je hoofd, zonder hoofdbreken over de betaalbaarheid, om vanuit die basis te leren, werken, jezelf te ontwikkelen en helemaal jezelf te kunnen zijn, dat gun je toch iedereen?

Uit de input voor de jongerenvisie uit 2022 kwam duidelijk naar voren dat veel jongeren in de gemeente Stein willen blijven wonen of na het tijdelijk uitvliegen voor studie graag willen terugkeren naar onze gemeente. De PvdA wilt deze jongeren graag voor Stein behouden. Dat kunnen we alleen bereiken door in te zetten op écht betaalbare huur- of koopwoningen. Daarnaast zijn de starterslening en het stimuleren van de doorstroom op de woningmarkt ook zeer belangrijke peilers om starters de kans te bieden de woningmarkt op te gaan. En niet onbelangrijk, met het stimuleren van de doorstroom, zijn niet alleen de starters, maar ook het groeiende gezin en ouderen geholpen. Ook nieuwbouw en alternatieve woningbouw zijn kansen om de woningmarkt in beweging te brengen én zijn in onze optiek een deel van de oplossing van de woningcrisis.

Jeugdzorg

De jeugdzorg blijft een grote bron van zorgen. In de media kunnen we allemaal de berichten lezen over financiële problemen bij diverse zorgaanbieders. Daarnaast blijven de

wachtlijsten groeien, wordt de vraag steeds groter en de problemen complexer. Continuïteit van zorg én kwaliteit van de zorg is voor ons op dit onderwerp dan ook van groot belang en wij zullen alle ontwikkelingen op dit onderwerp dan ook nauwgezet volgen en oplossingen steunen. Want voor ons staat voorop dat we de jongeren niet in de kou kunnen laten staan. Heb je hulp of behandeling nodig? Dan moet die wat ons betreft ook op dat moment gegarandeerd zijn én van goede kwaliteit.

Ouderenzorg/Sociaal domein

Ook overige zorgbehoevende inwoners hebben onze volle aandacht. “Oude bomen moet men niet verplaatsen” is een bekend spreekwoord. Ouderen die al jaren in dezelfde omgeving wonen moeten daar wat ons betreft ook kunnen blijven wonen en de zorg ontvangen die nodig is. De vergrijzing neemt toe en de vraag om (thuis)zorg en ondersteuning groeit. Neem daarbij de oplopende tekorten aan zorgprofessionals en het is overduidelijk dat mantelzorgers en vormen van buurt- en informele zorg steeds noodzakelijker zijn om aan de stijgende zorgvraag te kunnen voldoen. Deze mantel- en informele zorgers verdienen dan ook ten volste onze aandacht en ondersteuning door professionals.

Daarnaast blijft ook de betaalbaarheid van de zorg voor onze inwoners, die het financieel niet breed hebben, een punt van aandacht. De grootte van je portemonnee zou geen invloed moeten hebben op je keuze om naar de specialist te gaan of om zorg te krijgen.

Voorzitter, afgelopen vrijdag is in de Provinciale Staten extra geld beschikbaar gesteld voor het vormen van een Zorg- en Gezondheidscoalitie. Deze coalitie moet gaan verkennen welke financieringskansen er zijn in Den Haag en Europa voor een langjarige aanpak van structurele gezondheidsachterstanden en het versterken van het zorglandschap in Limburg. Gemeenten gaan de vraag krijgen om deel te nemen aan deze coalitie en ik zou graag een toezegging van het college ontvangen dat zij hier positief op gaan reageren.

Participatie en inclusiviteit

De gemeente Stein was tot voor kort de meest inclusieve gemeente van Nederland. Een mooie titel die recht doet aan alle inspanningen die er gedaan zijn. Dat neemt echter niet weg dat inclusiviteit altijd een belangrijk aandachtspunt moet blijven om zo ervoor te zorgen dat iedereen écht mee kan doen. Vaak kan een kleine aanpassing een hele wereld openen voor iemand met een beperking. Op het gebied van inclusiviteit is het werk dan ook nooit af.

Zoals eerder al aangegeven is er grote krapte op de arbeidsmarkt. Gemeenten en ondernemingen staan te springen om werknemers. Helaas staan er ook nog mensen aan de kant omdat ze een beperking, niet de juiste (voor)opleiding of om welke reden dan ook, een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Ook dit is inclusiviteit. Wij vinden dat wij als gemeente in ons eigen personeelsbeleid hierin het goede voorbeeld moeten geven.

Op een goede manier investeren in en zorgen voor deze doelgroep is dan ook iets dat altijd op steun van de PvdA kan rekenen.

Bestaanszekerheid

Voorzitter, steeds meer mensen hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Het ravijnjaar 2026 is in zicht. Het jaar waarin gemeentes door omschakeling van financieringssysteem van het gemeentefonds met een gigantisch financieel gat te maken krijgen. De VNG doet nog een uiterste poging om extra geld beschikbaar te krijgen. Echter, om alvast een schot voor de boeg te nemen: voor ons is het allerbelangrijkste om de bestaanszekerheid voor de mensen met een smalle beurs te blijven garanderen.

Kortom; laat de sterkste schouders de grootste lasten dragen.

De ongelijkheid veroorzaakt door armoede werkt door op alle vlakken: denk aan minder mogelijkheden voor verder studeren na de middelbare school, minder tot geen toegang tot kunst en cultuur, en daardoor je horizon kunnen verbreden, minder toegang tot sport en gezondheidszorg. Deze effecten zelf hebben ook weer hun doorwerking, wat tot een vicieuze cirkel leidt waar je, wanneer je er eenmaal in zit, moeilijk uitkomt.

Kunst en Cultuur

Stein mag zich gelukkig prijzen met alles wat het te bieden heeft op kunst en Cultuur gebied. Met enkele musea, kunstcollectieven, diverse festivals (o.a. Urpop, Mosterdpop, Coninx Pop), revuu's, carnavalsverenigingen, oogstdankfeest, Steinder oktoberfest, schutterijen, fanfares/harmonieën, en zo kan ik nog wel even doorgaan. Als PvdA vinden wij het dan ook uitermate belangrijk dat dit behouden blijft, want kunst en cultuur verbreden niet alleen je horizon maar zijn ook nog eens goed voor je gezondheid. Ze dragen bij aan zingeving, helpen bij zelfvertrouwen, participatie en kunnen helpen bij herstel van ziekte. Niet voor niets heeft de WHO na analyse van 900 onderzoeken bevestigd dat kunst en cultuur goed voor je gezondheid is. In dit kader steunen wij elk financieel haalbaar initiatief om Kunstcollectief Nieuwdorp aan een nieuw onderkomen binnen onze gemeente te helpen.

Werkgelegenheid en economie

Naast o.a. wonen en vrije tijd is ook werkgelegenheid in de omgeving van groot belang. Dit gaven de jongeren aan in hun input voor de jongerenvisie 2022. Niet alleen voor de jongeren maar ook voor alle andere inwoners is werkgelegenheid in onze regio van groot belang.

In onze regio zijn de bedrijventerreinen, waarvan Chemelot en de Brightlands campus de grootste zijn, een belangrijke motor voor onze economie en werkgelegenheid.

Innovatieve start-ups waarin jonge vakmensen kunnen participeren, zijn een uitgerekende kans om hen te binden aan onze regio en gemeente. Daarnaast is dit een mooie kans voor jongeren om hun eerste stappen op de arbeidsmarkt te zetten.

Uiteraard zorgt ook onze lokale middenstand voor werkgelegenheid en leveren zij een belangrijke bijdrage aan onze lokale economie.

Omtrent Chemelot hebben wij wel onze zorgen wat betreft de balans tussen bedrijvigheid enerzijds en gezondheid, veiligheid en duurzaamheid anderzijds. Werkgelegenheid en het stimuleren van de economie zijn belangrijk, maar mogen niet ten koste gaan van de gezondheid van onze inwoners. Die balans vinden is lastig maar dat neemt niet weg dat we dit steeds moeten blijven wegen en aandacht blijven vragen om ervoor te zorgen dat we zo dicht mogelijk bij die goede balans komen. In dit kader dient de PvdA dan ook mede de motie inzake aansluiten bij 'Schone Lucht Akkoord' in.

Voorzitter, als laatste wil ik graag de gehele ambtelijke organisatie bedanken voor hun harde werk bij het opstellen van de begroting en hun inzet en betrokkenheid bij onze gemeente. Ik ben altijd positief ingesteld, en wil dan ook hoopvol afsluiten met het refrein van een lied uit de musical Dagboek van een Herdershond:

*Ga op weg
En richt je blikken naar boven
Ga de weg
die wij allemaal moeten gaan
Kijk niet weg
maar blijf in de toekomst geloven
Volg de weg
De tijd vol beloften breekt aan.*

Tot zover in eerste termijn.